# ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
# Г-ЖА JULIANE KOKOTT
## представено на 18 юли 2007 година [1]

## I — Въведение

1. Настоящото преюдициално запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграф 1 от Решение 1/80 на Съвета по асоцииране между ЕИО и Турция от 19 септември 1980 г. относно развиване на асоциирането (наричано по-нататък „Решение 1/80“) и има за предмет въпроса дали лицата „au pair“ и студентите, които осъществяват странична трудова дейност, попадат в приложното поле на тази разпоредба.

Турция (наричано по-нататък „Споразумение за асоцииране“) е подписано на 12 септември 1963 г. [2] в Анкара от Република Турция, от една страна, и държавите-членки на ЕИО и Общността, от друга страна, и е сключено, одобрено и утвърдено от името на Общността с Решение 64/732/ЕИО на Съвета от 23 декември 1963 г.

## II — Правна уредба

### А — *Общностна правна уредба*

2. Споразумението за асоцииране между Европейската икономическа общност и

3. Съгласно член 36 от Допълнителния протокол към Споразумението за асоцииране от 23 ноември 1970 г. Съветът по асоцииране определя необходимите условия за постепенното въвеждане на свободното движение на работници между държавите-членки на Общността и Турция съгласно принципите на член 12 от Споразумението за асоцииране.

1 — Език на оригиналния текст: немски.

2 — ОВ 217, 1964 г., стр. 3685.

4. В този смисъл Съветът по асоцииране приема Решение 1/80 от 19 септември 1980 г.[3] относно развиване на асоциирането (наричано по-нататък „Решение 1/80“).

5. Член 6, параграф 1 от Решение 1/80 предвижда:

„1) При спазване на условията на член 7 във връзка със свободния достъп до заетост на членовете на семейството на турски работник на редовния пазар на труда на държава-членка, същият има право:

— на подновяване на разрешителното му за работа от неговия работодател, ако е нает на работа, след една година легална заетост в тази държава-членка,

— да отговаря пред работодател по свой избор в същата професия на друго предложение за работа, направено при нормални условия и регистрирано в службата по заетост на тази държава-членка, след три години легална заетост в същата и при спазване на условието за даване на предимство на работниците от държавите-членки на Общността,

— да се ползва със свободен достъп до всяка дейност като нает лице по свой избор в същата държава-членка след четири години легална заетост в тази държава-членка“. [неофициален превод]

Б — *Национална правна уредба*

6. Релевантните разпоредби за влизане в страната на лица „au pair“, съответно на студенти, се съдържат в House of Commons Paper 395 (наричан по-нататък „HC 395“).

7. Влизането в страната на лица „au pair“ е регламентирано в разпоредбите на № 88—93 от HC 395. В разпоредбата на № 88 работно място „au pair“ е дефинирано като договор, въз основа на който лице на възраст между 17 и 27 години идва в Обединеното кралство, за да изучава английски език. Съгласно този текст лицето „au pair“ живее през определен период като член на англоговорящо семейство, където се ползва от подходящи възможности за обучение, и работи в домакинството на семейството най-много до пет часа дневно срещу подходящо възнаграждение, като разполага с ежеседмична двудневна почивка.

3 — Решението не е публикувано в Официалния вестник, отпечатано е в: Служба за публикации на Европейските общности. „Споразумение за асоцииране и протоколи между ЕИО и Турция, както и други основни документи“, Люксембург 1992 г.

8. Лицето, което моли за разрешение за влизане в Обединеното кралство в качеството на младеж, нает като „au pair“, трябва да не възнамерява съгласно разпоредбата на № 89 да пребивава в Обединеното кралство повече от 2 години, а напротив — да възнамерява да напусне Обединеното кралство с приключване на своето пребиваване в качеството на младеж, нает като „au pair“.

9. Разпоредбите за влизане в страната на студенти се намират в разпоредби № 57—62 от HC 395.

10. Съгласно разпоредба № 57 лице, което моли за разрешение за влизане в Обединеното кралство в качеството на студент, трябва да е прието да следва и да е в състояние и да има намерение да посещава целодневен учебен курс, водещ до получаване на призната университетска диплома. Лицето трябва да има намерение да напусне Обединеното кралство след края на следването си; то трябва да не възнамерява да упражнява дейност като самостоятелно заето лице или да работи, с изключение на работа при непълно работно време или през ваканциите, за която се изисква разрешение.

11. Съгласно разпоредба № 58 лице, което моли за разрешение за влизане в Обединеното кралство в качеството на студент, може да бъде прието на неговата територия при условие на ограничаване на правото на труд на това лице. По смисъла на приложение A, точка 4 към глава 3 от Immigrations Directorate's Instructions (Указания на дирекцията по имиграцията) са регламентирани допълнителни подробности. Съгласно тях лице, на което е предоставено право на влизане или пребиваване като студент при условие, с което се ограничава правото му на труд (вместо забрана за работа), разполага с общо разрешително за работа, доколкото заетостта не надвишава 20 часа седмично през който и да е период извън ваканциите.

## III — Фактически обстоятелства и спорове по главното производство

12. Ищците по главното производство са турски граждани, които са получили разрешение за влизане в Обединеното кралство за наемане като лице „au pair“ (г-жа Payir), съответно за започване на следване (г-н Akyuz и г-н Ozturk).

13. Г-жа Payir получава през 2000 г. разрешение за влизане в Обединеното кралство. Това разрешение съдържа ограничително условие, според което не ѝ се разрешава да извършва платена или безвъзмездна работа, различна от тази на лице „au pair“. От момента на влизането си в страната г-жа Payir е наета в две семейства. При второто семейство тя пребивава след март 2001 г. и работи там между 15 и 25 часа седмично в домакинството и при отглеждане на децата. За това тя получавала подслон и храна, както и 70 GBP седмично. Г-жа Payir желае да продължи да работи в това семейство.

14. Г-н Akyuz и г-н Ozturk влизат в Обединеното кралство съответно през 1999 г. и през 1997 г. в качеството на студенти, въз основа на което получават разрешение за влизане, а по-късно — и разрешение за пребиваване, с които им е било разрешено да работят при съблюдаване на времево ограничение за периода извън ваканциите най-много до 20 часа седмично. Наред със следването си двамата студенти работят като сервитьори при непълно работно време в разрешения обем. Техните работодатели им предлагат продължаване на трудовите договори.

15. Ищците подават молби до Secretary of State for the Home Department (Министерството на вътрешните работи, наричано по-нататък „Secretary of State“) за промяна или удължаване на разрешението им за пребиваване с цел да им бъде разрешено да продължат да работят в Обединеното кралство. Те мотивират своите молби с член 6, параграф 1 от Решение 1/80, като изтъкват, че са били наети при един и същ работодател повече от една година, и молят да им бъде разрешено да продължат да работят при същия работодател.

16. Secretary of State отхвърля молбите. То обосновава отказа с обстоятелството, че студенти, наети на непълно работно време, и лица „au pair“ не могат да се позовават на член 6, параграф 1 от Решение 1/80. Отказите на молбите са обжалвани от ищците по съдебен ред. Administrative High Court of England and Wales уважава жалбите и отменя решенията на Secretary of State с мотива, че ищците попадат в обхвата на приложение на член 6, параграф 1 от Решение 1/80. Secretary of State обжалва решенията на Administrative Court пред Court of Appeal (Апелативен съд).

## IV — Преюдициално запитване и производството пред Съда

17. С акт от 15 юни 2006 г. Court of Appeal поставя на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) По дело, в което:

a) на турска гражданка е издадено разрешение за влизане в Обединеното кралство за срок от две години в рамките на наемане на работа като лице „au pair“ според определението на това понятие в [Immigration Rules]; […]

б) нейното разрешение за влизане е включвало правото да бъде наета от работодател в това качество; […]

в) тя е останала в това качество на работа при същия този работодател повече от една година без прекъсване през срока на валидност на разрешението ѝ за влизане; […]

г) тази работа е представлявала реална и ефективна икономическа дейност; и

д) тази работа е била в съответствие с националното законодателство относно заетостта и имиграцията,

дали през периода на заемане на тази длъжност турската гражданка:

i) е била работник по смисъла на член 6 от Решение 1/80 на Съвета по асоцииране, което е започнало да действа въз основа на Споразумението за асоцииране между Общността и Турция?

ii) е била на редовния пазар на труда в Обединеното кралство по смисъла на тази разпоредба?

2) По дело, в което:

а) на турски гражданин е издадено разрешение за влизане в Обединеното кралство в съответствие с [Immigration Rules] с цел да му се даде възможност да посещава учебен курс в тази държава; […]

б) неговото разрешение за влизане е включвало правото да упражнява всякаква трудова дейност, чиято продължителност през учебната година, изчислена за всеки период на заетост, не е можела да надвишава 20 часа седмично; […]

в) той остава на работа при същия работодател повече от една година без прекъсване през периода на валидност на разрешението му за влизане;

г) тази работа е представлявала реална и ефективна икономическа дейност; и

д) тази работа е била в съответствие с националното законодателство относно заетостта и имиграцията,

дали по време на периода на заемане на тази длъжност разглежданият турски гражданин:

i) е бил работник по смисъла на член 6, параграф 1 от Решение 1/80 на Съвета по асоцииране, което е започнало да действа въз основа на Споразумението за асоцииране между Общността и Турция?

ii) е бил на редовния пазар на труда в Обединеното кралство по смисъла на тази разпоредба?“

18. В производството пред Съда наред със страните по първоначалното производство писмено и устно становище изразяват Комисията на Европейските общности, правителството на Обединеното кралство, както и германското и нидерландското правителство; по-късно и италианското правителство е изразило писмено становище.

## V — Съображения

19. За да може да се позовава на правата, произтичащи от член 6, параграф 1 от Решение 1/80, засегнатото лице трябва да е турски работник на редовния пазар на труда на приемащата държава-членка и да е легално зает там съгласно времевите параметри по член 6, параграф 1. Препращащата юрисдикция поставя въпроса дали лицата „au pair“ и студентите, които упражняват странична трудова дейност, са работници по смисъла на член 6 и следва да бъдат квалифицирани като работници на редовния пазар на труда. По същество става дума за въпроса дали за прилагането на член 6, параграф 1 е от значение, че приемащата държава разрешава влизането в нея за целите на започване на следване, съответно в случая на лице „au pair“ — за изучаване на език.

20. Препращащата юрисдикция не поставя изрично въпроса за третия елемент от фактическия състав на член 6, параграф 1, а именно понятието „легална заетост“. За да се отговори обаче подробно и цялостно на запитването на препращащата юрисдикция, по-долу следва детайлно да се разгледа и третият елемент от фактическия състав на член 6, параграф 1.

А — *Качество на работник*

21. Според постоянната съдебна практика за тълкуването на понятието „работник“ следва да се позовем на тълкуването на това понятие в правото на Общността [4]. Съгласно последното това понятие има общностноправно значение и не трябва да се тълкува стеснително. То трябва да се дефинира на основата на обективни критерии, които характеризират трудовото правоотношение с оглед на правата и задълженията на заинтересованите лица. Работник е всеки, който извършва фактическа и реална дейност с изключение на дейностите, които поради незначителния си обем се явяват изцяло допълнителни и несъществени. Основният белег за трудовото правоотношение е обстоятелството едно лице да извършва за определено време в полза на друго лице и под негово ръководство престации срещу получаване на възнаграждение [5].

1. Лица „au pair“

22. На лице „au pair“, което като ищцата Payir по данни на препращащата юрисдикция е отглеждало децата на семейство домакин и е извършвало дейности в домакинството между 25 и 30 часа седмично, трябва по принцип да бъде признато качеството на работник.

23. При седмично работно време от 25 до 30 часа и дейности като отглеждане на деца и домакинска работа не може да се говори както с оглед на срока на работа, така и с оглед на нейното съдържание, че е налице само изцяло допълнителна и несъществена дейност. В този случай по-скоро става дума за фактическа и реална дейност по смисъла на понятието „работник“.

24. Обстоятелството, че лице „au pair“ не извършва дейност при пълно работно време, също не противоречи на признаването на качеството „работник“. В рамките на член 39 ЕО Съдът вече е констатирал, че лице, което работи само на непълно работно време, също следва да бъде разглеждано като работник [6]. Това трябва да важи и в рамките на член 6, параграф 1 от Решение 1/80. От решаващо значение трябва да бъде по-скоро дали се упражнява фактическа и реална дейност, която не е изцяло допълнителна и несъществена.

4 — Вж. Решение от 26 ноември 1998 г. по дело Birden (C-1/97, Recueil, стр. I-7747, точка 23).

5 — Вж. относно член 6, параграф 1 от Решение 1/80 само Решение от 19 ноември 2002 г. по дело Kurz (C-188/00, Recueil, стр. I-10691, точка 32) и Решение по дело Birden (посочено в бележка под линия 4, точки 25 и 28).

6 — Вж. Решение от 23 март 1982 г. по дело Levin (53/81, Recueil, стр. 1035, точка 16) и Решение от 3 юни 1986 г. по дело Kempf (139/85, Recueil, стр. 1741, точка 11).

25. По правило лице „au pair“ при изпълнение на дейността си също съблюдава указанията на семейството домакин.

26. Поставя се въпросът дали квалифицирането като работник не противоречи на обстоятелството, че лицето „au pair“ получава своето възнаграждение под формата на безплатна храна и подслон плюс парична сума. Ищцата по точка 1) от главното производство също получава като възнаграждение за дейността си безплатна храна и подслон и 70 GBP седмично.

27. В практиката си относно член 39 ЕО Съдът вече е установил, че по въпроса доколко някое лице следва да бъде считано за работник е без значение дали възнаграждението му се изплаща под формата на безплатна храна и подслон и джобни пари [7].

28. За тълкуването на понятието „работник“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Решение 1/80 Съдът в постоянната си практика използва тълкуването на това понятие в рамките на член 39 ЕО.

Няма разумни основания в рамките на Решение 1/80 за разлика от рамките на член 39 ЕО за понятието „работник“ да е от значение фактът, че възнаграждението се предоставя под формата на безплатна храна и подслон плюс джобни пари.

29. От особения контекст, в който се намира дейността като „au pair“, също не следва друга оценка на качеството „работник“ на лице „au pair“. Заетостта в качеството на лице „au pair“ трябва на първо място да служи за усвояване и подобряване на чуждоезиковите познания на лицето „au pair“, както и на културния обмен. Следователно за лицето „au pair“ заетостта в това качество е свързана в значителна степен с предимства, които излизат извън рамките на възнаграждението за дейността му, получавано под формата на безплатна храна и подслон плюс джобни пари. Дори само на основата на това обстоятелство не може да бъде отречено качеството „работник“ на едно лице „au pair“. Защото и други трудови правоотношения могат да бъдат свързани с предимства за работника, излизащи извън рамките на получаваното възнаграждение. При работа в чужбина това също така може да бъде например пак възможността да се изучава език или най-общо предимството, изразяващо се в придобиването на професионален опит в чужбина.

30. Допълнителна особеност на дейността на лицето „au pair“ може освен това да се изразява в обстоятелството, че особено значение се отдава на приобщаването в семейството домакин, както посочва и италианското правителство. В този смисъл може да бъде прокаран паралел с

7 — Вж. Решение от 5 октомври 1988 г. по дело Steymann (196/87, Recueil, стр. 6159, точка 12) и Решение от 7 септември 2004 г. по дело Trojani (C-456/02, Recueil, стр. I-7573, точка 22).

практиката на Съда относно качеството „работник“ на членове на семейството. В рамките на въпроса дали лице, назначено на работа при член на семейството, следва да бъде считано за работник по смисъла на Договора, Съдът е определил като решаващ критерий въпроса дали е налице отношение на подчинение, каквото е типично за трудовото правоотношение [8].

31. Следователно едно лице „au pair“ следва по принцип да се счита за работник по смисъла на член 6 от Решение 1/80 [9].

32. В заключение остава да се поясни, че структурирането на едно правоотношение в дейността като „au pair“ може да се осъществи по различен начин. Дали едно лице „au pair“ изпълнява критериите на понятието за „работник“, зависи от конкретното структуриране на всеки отделен случай. Така че остава в компетенцията на националните съдилища окончателно да решат дали в конкретния случай са изпълнени поставените критерии за установяване на качеството „работник“.

2. Студенти

33. Студенти, които като ищците по точка 2) работят по 20 часа седмично като сервитьори и получават за това обичайно възнаграждение, са работници по смисъла на член 6, параграф 1 от Решение 1/80, тъй като при условията на обвързаност от дадените указания те осъществяват фактическа и реална дейност, за която получават възнаграждение като насрещна престация. Обстоятелството, че те упражняват дейност при непълно работно време, не е пречка за признаване на качеството „работник“ [10]. Независимо че дейност в продължение на 20 часа седмично не представлява работа при пълен работен ден, тази дейност не може да бъде считана за изцяло допълнителна и несъществена.

34. В този смисъл студенти, които работят през време на следването си, трябва по принцип да бъдат квалифицирани като работници, освен ако дейността им не е изцяло допълнителна и несъществена [11].

3. Паралел с делото Bettray

35. Препращащата юрисдикция се позовава на Решение на Съда по дело Bettray и иска от Съда да установи дали от това решение може да се изведе общият извод,

8 — Вж. Решение от 8 юни 1999 г. по дело Meeusen (C-337/97, Recueil, стр. I-3289, точка 15).

9 — Вж. в рамките на член 39 ЕО заключението на генералния адвокат Trabucchi от 2 юни 1976 г. по дело Watson (118/75, Recueil, стр. 1201, точка 2).

10 — Вж. по-горе точка 24 от настоящото заключение.

11 — Вж. също заключението на генералния адвокат Alber от 28 септември 2000 г. по дело Grzelczyk (C-184/99, Recueil, стр. I-6193, точки 70 и сл.), който в него установява, че студентите, които извършват странична трудова дейност, се явяват работници по смисъла на Договора за ЕО.

че държавите-членки могат да изграждат системи, с които се преследва висша социална цел, вследствие на което полагането на труд в рамките на такава система не следва да се разглежда като трудово правоотношение по смисъла на член 6, параграф 1 от Решение 1/80. Като подобна система можело да се разглежда разрешението за студенти да извършват странична трудова дейност или възможността младежи да бъдат наемани в качеството на „au pair“.

36. В Решение по дело Bettray Съдът установява, че дейности, които представляват само средство за рехабилитация или повторно приобщаване на засегнатите лица към трудовата сфера, не могат да се разглеждат като фактическа и реална икономическа дейност [12]. При фактическите обстоятелства в основата на Решение по дело Bettray става дума за лице, спрямо което поради наркотичната му зависимост са били приложени национални правни разпоредби, имащи за цел да осигуряват работа на лица, които вследствие на специфични личностни особености не са в състояние да работят продължително при нормални условия; освен това засегнатото лице не е било подбрано за извършване на определена дейност според способностите си, а напротив — в рамките на предприятия и трудови организации, създадени специално за постигане на социална цел, е осъществявало дейности, съобразени с неговите физически и духовни способности.

37. Впоследствие Съдът обаче изтъква спецификата на положението, довело до постановяване на Решение по дело Bettray, и установява, че решението по дело Bettray се обяснява само с особеностите на конкретния случай и освен това не лежи на плоскостта на съдебната практика относно тълкуването на понятието „работник“ в общностното право; следователно решението не може да се прилага за положения, които не се отличават с белези, подобни на тези по дело Bettray [13].

38. При дейностите, извършвани от лица „au pair“ и студенти, става дума по правило за фактическа и реална икономическа дейност. Специфичните характеристики, които са били налице в дело Bettray, липсват в случая при студенти и лица „au pair“. Следователно и от Решение по дело Bettray не следва, че на лица „au pair“ и студенти, които осъществяват странична трудова дейност, трябва да се отрече качеството „работник“.

Б — *Легална заетост*

39. Понятието „легална заетост“ предполага според съдебната практика стабилно, а не само временно положение

12 — Решение от 31 май 1989 г. по дело Bettray (344/87, Recueil, стр. 1621, точка 17).

13 — Вж. Решение по дело Birden (посочено в бележка под линия 4, точка 31).

на заинтересованото лице на пазара на труда на приемащата държава-членка, а оттук и наличието на безспорно право на пребиваване [14]. Заинтересованото лице не трябва да е имало само временен статут, който е можело във всеки момент да бъде поставен под въпрос [15].

40. Както посочва препращащата юрисдикция, в настоящия случай през време на заетостта си ищците са притежавали и право на пребиваване. Лицата „au pair“ и студентите по принцип не са със статут, който се явява само временен и може във всеки момент да бъде поставен под въпрос.

41. Както нидерландското правителство с право изтъква, пребиваването на студент в приемаща държава-членка с цел следване е ограничено по време за срока на следване. Оттук обаче не следва, че пребиваването на един студент може да се характеризира само като временно и да бъде поставено под въпрос във всеки момент.

42. Съдът всъщност вече е постановил, че за определяне на заетостта като „легална“ е без значение обстоятелството, че още към момента на разрешението за влизането му на територията на приемащата държава-членка работникът е бил уведомен, че неговото пребиваване и заетостта му са обвързани със съблюдаването на определени времеви и материалноправни условия [16].

43. Сам по себе си фактът, че пребиваването в приемащата държава е предвидено само за определен срок, не води до извода, че пребиваването следва да бъде характеризирано не като стабилно, а само като временно положение.

44. Съгласно съдебната практика на Съда по-скоро под временен статут на трудовия пазар следва преди всичко да се разбира например периодът, в който работникът на основание на отлагателното действие на жалбата срещу отказа да бъде подновено разрешението му за пребиваване има право временно да остане в съответната държава-членка до изхода на съдебния спор и да упражнява трудова дейност там [17].

45. Това положение обаче не може да се сравнява с положението на лице „au pair“ или студент.

14 — Вж. Решение от 20 септември 1990 г. по дело Sevince (C-192/89, Recueil, стр. I-3461, точка 30), Решение от 6 юни 1995 г. по дело Bozkurt (C-434/93, Recueil, стр. I-1475, точка 26) и Решение от 16 декември 1992 г. по дело Kus (C-237/91, Recueil, стр. I-6781, точки 12 и 22).

15 — Вж. Решение по дело Kurz (посочено в бележка под линия 5, точка 49).

16 — Вж. Решение от 30 септември 1997 г. по дело Ertanir (C-98/96, Recueil, стр. I-5179, точка 58).

17 — Вж. Решение по дело Sevince (посочено в бележка под линия 14, точка 31) и Решение по дело Kus (посочено в бележка под линия 14, точка 13), в което се установява, че оставането в приемащата страна през времетраенето на производството за предоставяне на разрешение за пребиваване също не изпълнява тази предпоставка.

В — *Принадлежност към редовния пазар на труда*

46. Съгласно постоянната практика на Съда понятието „редовен пазар на труда“ в член 6, параграф 1 от Решение 1/80 предполага трудовото правоотношение да бъде локализирано на територията на дадена държава-членка или да се характеризира с тясна връзка с тази територия [18].

47. Поставя се въпросът дали чрез изискването за *редовен* пазар на труда се определят предпоставки, които излизат извън рамките на изискването за легална заетост. В Решение по дело Birden Съдът отговаря отрицателно на този въпрос [19]. В този случай Съдът постановява, че използваните в немската езикова версия понятия „regulär“ и „ordnungsgemäß“ означават „редовен“.

48. Ето защо понятието „редовен пазар на труда“ обхваща съвкупността от работниците, които спазват правните и административни разпоредби на приемащата държава-членка и по този начин имат право да упражняват трудова дейност там [20].

49. Според постоянната практика на Съда понятието „редовен пазар на труда“ не следва да се тълкува и в смисъл, че то определя общия трудов пазар в противовес на един ограничен пазар със специфично социално предназначение [21].

50. Обстоятелството, че дейността като „au pair“ и дейностите, които студентите редовно упражняват успоредно със следването си, винаги се отличават с особености — бидейки свързани със специфични социални цели, тъй като служат и за овладяването на езика от лицата „au pair“, съответно за финансирането на следването — всъщност не променя факта, че в тези случаи става дума за дейности на „редовния пазар на труда“ по смисъла на член 6 от Решение 1/80.

Г — *Междинно заключение*

51. Както студентите, така и лицата „au pair“ изпълняват по този начин prima facie елементите на фактическия състав на член 6, параграф 1 от Решение 1/80.

18 — Вж. Решение от 30 септември 1997 г. по дело Günaydin (C-36/96, Recueil, стр. I-5179, точка 29), Решение по дело Birden (посочено в бележка под линия 4, точка 33) и Решение по дело Ertanir (посочено в бележка под линия 16, точка 39).

19 — Вж. Решение по дело Birden (посочено в бележка под линия 4, точка 47 и сл.) с препращане към различните езикови версии на Решение 1/80).

20 — Вж. Решение по дело Birden (посочено в бележка под линия 4, точка 51), Решение от 10 февруари 2000 г. по дело Nazli (C-340/97, Recueil, стр. I-957, точка 31) и Решение от 26 октомври 2006 г. по дело Güzeli (C-4/06, Recueil, стр. I-10279, точка 32).

21 — Вж. Решение по дело Birden (посочено в бележка под линия 4, точка 51).

Д — *Цел на влизането в страната*

52. Фактическата обстановка по конкретното дело обаче се характеризира с една особеност: участващите в производството държави-членки изтъкват, че разрешението за влизане в страната във всеки отделен случай не е било предоставяно с цел започване на работа на трудовия пазар. Влизането в страната на студенти се разрешавало с цел следване и започването на работа, която имала само акцесорен характер за финансиране на следването. Допускането на лице „au pair“ се извършвало за целите на чуждоезиковото обучение и културния обмен.

53. В този смисъл по-нататък трябва да се разгледа какви са отраженията на посочената цел на пребиваването при влизане в приемащата държава върху тълкуването на понятието „работник“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Решение 1/80.

1. Студенти

54. Участващите в производството държави-членки са на мнение, че турските граждани, влизането в страната на които е разрешено с цел следване, макар и да упражняват странична трудова дейност, по принцип не попадат в приложното поле на член 6, параграф 1 от Решение 1/80. Член 6, параграф 1 засягал само онези, на които влизането в страната е разрешено именно в качеството им на работници.

55. Нидерландското и германското правителство препращат в тази връзка към Директива 2004/114/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 година относно условията за прием на граждани на трети страни с цел образование, ученически обмен, безвъзмездна образователна мярка или доброволческа дейност [22]. Член 17, параграф 1 от нея задължава държавите-членки да разрешават на студенти от трети страни извършването на странична трудова дейност в обем най-малко 10 часа седмично или съответен брой дни, съответно месеци годишно.

56. От систематиката на Директива 2004/114 може да бъде изведено заключението, че общностният законодател не счита за работници студентите, които осъществяват странична трудова дейност, а ги разглежда изключително като студенти, поради което и в рамките на Решение 1/80 студентите не биха могли да бъдат квалифицирани като работници.

57. Тази аргументация обаче не е убедителна. От една страна, Директива 2004/114, с която впрочем Обединеното кралство

22 — ОВ L 375, стр. 12, наричана по-нататък „Директива 2004/114“.

не е обвързано [23], в член 4, параграф 1 от нея изрично предвижда, че директивата не накърнява действието на по-благоприятни разпоредби на двустранни споразумения. В този контекст, от директивата в никой случай не може да бъде изведено някакво ограничително разбиране за разпоредби на двустранни споразумения. От друга страна, двата правни акта имат различен предмет. Доколкото Директива 2004/114 регламентира минималния размер, в който се предоставя право на студенти да упражняват странична трудова дейност, от това не може да бъде изведен никакъв извод за тълкуването и приложимостта на член 6, параграф 1 от Решение 1/80.

58. Във връзка с Директива 2004/114 германското и нидерландското правителство обаче обръщат внимание на обстоятелството, че при прилагане на член 6, параграф 1 от Решение 1/80 спрямо студенти, които наред със следването си упражняват и странична трудова дейност, произтичащото от директивата задължение на държавите-членки да разрешават на студенти странична трудова дейност би довело до това, че всеки турски студент би имал възможността да се ползва от правата по член 6, параграф 1 от Решение 1/80. Решението на държава-членка да разреши на турски гражданин влизане в страната с цел следване би имало за последица при режима на член 17, параграф 1 от директивата това, че студентът би придобил право на продължително пребиваване, доколкото той се възползва от правото си на странична трудова дейност през време на продължаване срока на следването си спрямо срока по член 6, параграф 1 от Решение 1/80.

59. В този смисъл държавите-членки препращат към практиката на Съда, съгласно която решението за първоначално влизане в страната и първоначално наемане на работа на гражданин на дадена държава, а следователно и решението дали турски гражданин да получи възможност да придобие впоследствие правата по член 6, параграф 1, е от компетентността на държавите-членки [24].

60. Поради съдържащото се в директивата задължение да се разрешава странична трудова дейност на турски студенти държавите-членки вече не могат самостоятелно да вземат решение относно *първоначалното* наемане на работа на турски студент. Ако освен това се изхожда от приложимостта на член 6, параграф 1 от Решението, в резултат на това даден турски студент би могъл да получи право на продължително пребиваване с цел упражняване на трудова дейност, без приемащата държава като правило да има възможност за преценка при вземането на решение относно трудовата дейност и по-нататъшното пребиваване с цел упражняване на трудова дейност. В този смисъл държавите-членки обръщат внимание на обстоятелството, че като единствен политически инструмент за регулиране на пазара на труда по отношение на турските студенти и евентуалното им навлизане на пазара на труда, което член 6 от Решението позволява, на тях им останала само възможността да контролират по-строго и евентуално значително да намалят броя на турските граждани, на които се разрешава влизане в страната с цел следване.

23 — Вж. съображение 25 от Директива 2004/114.

24 — Вж. предимно Решение по дело Nazli (посочено в бележка под линия 20, точка 29), Решение по дело Ertanir (посочено в бележка под линия 16, точка 23) и Решение по дело Kus (посочено в бележка под линия 14, точка 25).

61. В съдебното заседание Комисията също дава отговор на въпроса за последиците, произтичащи от взаимодействието на Решение 1/80 и Директива 2004/114. Що се отнася до твърдението на Комисията, че евентуално при 10-часова седмична заетост трябвало да не се признава качеството „работник“, от вече направените по-горе разсъждения относно понятието „работник“ не следва подобен извод. Дори 10-часова седмична заетост представлява фактическа и реална дейност, която нямала по смисъла на дефиницията на Съда толкова незначителен обем, че да бъде изцяло допълнителна и несъществена.

62. На въпроса дали специфичната цел на влизането на студенти в страната и обстоятелството, че трудовата дейност е била разрешена само като допълнително средство за финансиране на следването, са релевантни при тълкуване на понятието „работник“ в рамките на член 6, параграф 1 от Решение 1/80, следва да се отговори по-скоро на основата на тълкуване, насочено към смисъла и целта на Решението.

63. Както вече бе посочено по-горе, по принцип Съдът тълкува понятието „работник“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Решение 1/80 успоредно на признатите в рамките на член 39 ЕО и член 40 ЕО принципи. При това той се позовава на член 12 от Споразумението за асоцииране, в което договарящите страни са се споразумели да се ръководят от членове 48, 49 и 50 от Договора за ЕИО (понастоящем член 39 ЕО и сл.), така че постепенно да въведат помежду си свободно движение на работна сила [25].

64. В рамките на член 39 ЕО Съдът е установил, че за общностното право решаващо значение има съдържанието на извършваната работа, а не основанията за започване на работа [26].

65. Съдът също така е постановил, че признатите в рамките на член 39 принципи следва да бъдат пренесени *само доколкото е възможно* върху предоставените с Решение 1/80 права [27]. По този начин Съдът подсказва, че при тълкуване на решението трябва да бъдат отчитани смисълът и целта на член 6, параграф 1, както и специфичната цел на Споразумението за асоцииране [28].

25 — В тази връзка Съдът посочва и член 36 от Допълнителното споразумение, подписано на 23 ноември 1970 г., добавено като приложение към Споразумението и утвърдено с Регламент (ЕИО) № 2760/72 на Съвета от 19 декември 1972 г. (ОВ L 293, стр. 1).

26 — Вж. Решение по дело Levin (посочено в бележка под линия 6, точка 21).

27 — Вж. Решение по дело Kurz (посочено в бележка под линия 5, точка 20), Решение по дело Nazli (посочено в бележка под линия 20, точка 55), Решение по дело Bozkurt (посочено в бележка под линия 14, точка 20) и Решение по дело Tetik от 23 януари 1997 г. (C-171/95, Recueil, стр. I-329, точка 20).

28 — Диференцирането между целта на Споразумението за асоцииране и член 39 ЕО е изтъкнато от генералния адвокат Geelhoed в заключението му от 12 септември 2006 г. по дело Tum & Dari (C-16/05, все още непубликувано в Recueil).

66. Съдът неведнъж е констатирал, че правата в областта на трудовата заетост и по този начин включително и в сферата на пребиваването, които произтичат от член 6, параграф 1 от Решение 1/80, имат за цел постепенно да стабилизират положението на заинтересованите лица в приемащата държава-членка [29].

67. Следователно целта на член 6, параграф 1 се явява все по-широкото интегриране на работника-имигрант на пазара на труда на приемащата държава, съответно постепенното предоставяне на право на пребиваване. Тези права на труд и на пребиваване, заложени в член 6, параграф 1, създават по този начин сигурна защита за турските работници, които се насочват към трудовия пазар на държавите-членки. Колкото по-силна е интеграцията им на трудовия пазар, колкото по-голяма е нуждата им от сигурност при планирането на бъдещето и защита на оправданите им правни очаквания относно стабилността на положението им, толкова по-широки са правата, които им предоставя член 6, параграф 1.

68. Все пак студент, който е влязъл в държава-членка и упражнява само странична дейност, не представлява сравним интерес и нужда от защита, тъй като целта на неговото влизане в страната е следването. По този начин даден студент няма сравнима нужда от защита на оправданите правни очаквания, сигурност в плановете за бъдещето и стабилизиране на положението му в приемащата държава.

69. Освен това при телеологичен прочит на член 6 от решението трябва да бъдат отчетени като цяло смисълът и целта на Споразумението за асоцииране, тъй като тълкуване, произтичащо от съдържанието на член 6 и противоречащо на целите на Споразумението за асоцииране, не може да има траен характер.

70. Съгласно член 2, параграф 1 от Споразумението за асоцииране неговата цел е „да се стимулира трайно и хармонично засилване на търговските и икономическите отношения между договарящите страни при пълно съблюдаване на необходимостта от гарантиране ускореното изграждане на турската икономика, както и повишаване нивото на трудова заетост и на условията на живот на турския народ“.

71. Очевидно е, че за осъществяване на тези цели в много аспекти се оказва вредно, ако студенти, които упражняват странична трудова дейност, попадат в сферата на прилагане на член 6, параграф 1 от Решение 1/80, като последица

29 — Вж. предимно Решение от 10 януари 2006 г. по дело Sedef (C-230/05, Recueil, стр. I-157, точка 34) и Решение по дело Tetik от 23 януари 1997 г. (посочено в бележка под линия 27, точка 21).

от това е, че ако те са работили през време на следването си при спазване на условията на член 6, параграф 1, след четири години легална заетост съгласно член 6, параграф 1, трето тире те биха получили свободен достъп до всякаква избрана от тях трудова дейност.

72. С оглед на предоставянето на турски студенти на право на пребиваване в държави-членки с цел следване съществения акцент на стимулирането на „ускореното изграждане на турската икономика, както и повишаване нивото на трудова заетост и на условията на живот на турския народ“ се поставя върху образованието на млади турски академични кадри, които след завършване на следването си да прилагат и предават в своята родина, а по този начин и да въвеждат в турското общество придобитите знания и умения в областта на икономиката, изследователската дейност и образованието.

73. Пречка пред тази съвместно преследвана от страните по Споразумението за асоцииране цел би било, ако при тълкуване на член 6 от решението нормата бъде схваната в смисъл, въз основа на който чрез включване на студентите, финансиращи следването си с помощта на странична трудова дейност, в крайна сметка би им се давала възможност за най-често привлекателни условия за пребиваване с минимални затруднения в приемащата държава. Вместо да се завърнат в родината си и там да прилагат придобитите знания, би следвало да се опасяваме, че при съответен прочит на нормата много турски студенти ще се възползват от възможността да останат на работа в приемащата държава. Това би застрашило целта на Споразумението за асоцииране, а именно да се ускори изграждането на турската икономика, както и да се допринесе за подобряване условията на живот на турския народ.

74. Следователно с оглед на разбирането за понятието „работник“ не би следвало да се счита, че съществува пълно съответствие в разбирането за понятието между член 39 ЕО и член 6 от Решение 1/80. Турски граждани, които идват да следват в държава-членка, не попадат в приложното поле на член 6 от Решение 1/80, включително и когато при изолирано разглеждане на тяхната странична трудова дейност притежават всички качества на работник по смисъла на член 39 ЕО.

75. Този резултат от тълкуването води същевременно до положителни последствия и от други гледни точки — както за заинтересованите турски студенти, така и с оглед на общите цели на Споразумението за асоцииране. Тъй като евентуално ограничаване на броя на студентите не е необходимо с оглед на политически съображения по отношение на трудовия пазар, за по-голям брой турски студенти се открива възможност да се обучават в някоя от държавите-членки. Освен това

възможността наред със следването да се придобие право на работа с по-голям обхват и по този начин самостоятелно да се финансира следването в държавата-членка означава, че се създават условия в държавите-членки да следват не само студенти от заможни семейства.

76. Посоченият резултат от тълкуването не противоречи на практиката на Съда, съгласно която определеното от държавите-членки времево ограничение или подадените от работника при влизането му в страната декларации, че след определен период от време той отново ще напусне страната, се явяват без правно значение в рамките на член 6, параграф 1 от Решение 1/80. Трябва да се съгласим със Съда, че приложното поле на член 6 би било изложено на произвола на държавите-членки, ако се допусне гореспоменатите срокове или декларации да влияят върху прилагането на член 6. В случая става дума, обаче, за по-различно положение, тъй като както нидерландското правителство с основание твърди, макар пребиваването на студенти per definitionem е ограничен във времето за срока на следването, то срокът не се намира в никаква връзка с посочените в член 6 времеви периоди.

77. Решенията на Съда с изложените в тях определени казуси, съгласно които държавите-членки нямат право да отказват удължаване на разрешението за работа и за пребиваване с мотива, че влизането и пребиваването в страната били разрешени на основания, различни от започване на дейност по трудово правоотношение[30], също не са в противоречие с така представения резултат от тълкуването, тъй като от разсъжденията на Съда по тези различни като специфика казуси не може да бъде извлечен един общо формулиран принцип, а именно че целта на първоначално предоставеното разрешение за влизане и за пребиваване в страната трябва без изключение да не се взема предвид. По-скоро чрез своята практика, съгласно която при прочита на решението принципите на член 39 ЕО трябва да бъдат тълкувани *колкото е възможно по-широко*, Съдът изразява схващането, че вместо схематично генерализиране трябва да се взима предвид специфичната ситуация във всеки конкретен случай.

78. Така например в един от случаите, по които е взето решение, става дума за турски работник, на когото е било разрешено влизане в държава-членка и започване на работа там, за да придобие професионален опит в дружеството-майка на своя турски работодател[31]. За разлика от настоящия казус, в който влизането в страната е станало на основание започване на следване, в този случай работникът е влязъл в страната именно с цел започване на работа, така че единствено е трябвало да се реши какво значение се отдава на мотивите относно започнатата трудова дейност. Доколкото Съдът не е отдал никакво значение на първоначално започнатата трудова дейност, то от това решение не може да се извлече никакъв извод по настоящия казус.

30 — Вж. Решение от 30 септември 1997 г. по дело Günaydin (посочено в бележка под линия 18, точка 52), Решение по дело Kus (посочено в бележка под линия 14, точка 52) и Решение по дело Kurz (посочено в бележка под линия 5, точка 56).

31 — Решение по дело Günaydin (посочено в бележка под линия 18).

79. В друг случай на турски гражданин е било разрешено влизане в страната с цел сключване на брак, а след развода лицето е поискало удължаване срока на разрешението за пребиваване и работа [32]. Въпреки че по този казус Съдът е постановил, че удължаването не може да бъде отхвърлено поради обстоятелството, че влизането в страната е било разрешено на основания, различни от започване на дейност по трудово правоотношение, и от това решение не може да се извлече никакъв извод по настоящия казус. Тъй като влизането в страната с цел сключване на брак не може да бъде сравнявано с влизането в страната с цел следване, тъй като влизането в страната с цел сключване на брак per definitionem не може да цели ограничено във времето пребиваване, а по-скоро е насочено към трайно пребиваване и на това основание се пораждат оправдани правни очаквания. Следователно влизане в страната с цел сключване на брак не може да бъде сравнявано с влизане в страната с цел започване на следване; в този смисъл категорично не е допустимо еднакво третиране във връзка с член 6.

80. И накрая, по делото Kurz е било издадено разрешение за влизане в страната с цел обучение за инсталатор на газо- и водопроводи [33]. Само на пръв поглед този казус сякаш има някакво сходство с влизането в страната с цел следване, доколкото все пак и в двата случая става дума за влизане в страната с образователни цели. Решаваща разлика между двете образователни форми, която обосновава и различна значимост на първоначалната цел за влизане в страната при вземането на решение за удължаване на срока на пребиваването, съответно прилагане на член 6, параграф 1 от Решение 1/80, се явява все пак голямата близост на професионалното образование с трудовата дейност, която особено с оглед на широката практическа дейност и организацията на образователното отношение най-сетне прави професионалното образование да изглежда като етап от трудовия живот: в крайна сметка влизането в страната за започване на образование представлява влизане в страната за започване на трудова дейност. Следователно и този казус с оглед класифициране в член 6 не е сравним с влизането в страната с цел следване.

81. Не е различен резултатът и с оглед на решението на Съда по делото Eroglu [34], което има за предмет предоставеното по реда на член 7, параграф 2 от Решение 1/80 право на пребиваване, Член 7, параграф 2 предоставя на децата на турски граждани, които са завършили професионално образование в приемащата страна и независимо от срока на пребиваването им там правото да кандидатстват за всяко работно място, ако един от родителите им е бил легално зает там в продължение на не по-малко от три години преди това. Доколкото Съдът в това решение изрично постановява, че за ползване на правото е без значение по каква причина на заинтересованото лице е било предоставено първоначално разрешение за влизане и пребиваване в страната, по този начин правилно се отчита преследваната с

32 — Решение по дело Kus (посочено в бележка под линия 14).

33 — Решение по делото Kurz (посочено в бележка под линия 5).

34 — Решение от 5 октомври 1994 г. по дело Eroglu (C-355/93, Recueil, стр. I-5113).

член 7, параграф 2, съответно със Споразумението цел, а именно създаване на сигурност, надеждност и стабилност за семействата на турските работници, наети в дадена държава-членка. По този начин член 7 регламентира специфични обстоятелства за децата на турски работници, завършили професионално образование в приемащата държава. В тази връзка не би било удачно с оглед на споменатите цели да се разрешава по-нататъшно пребиваване само на лица, на които първоначално е било издадено разрешение за влизане в страната с цел събиране на семейството, но не и на такива, на които то е било издадено с цел следване. В общия случай по член 6, параграф 1 обаче не са налице сравними интереси, на фона на които целта на първоначалното влизане да бъде без значение. Следователно практиката на Съда във връзка с член 7, параграф 2 не противоречи на отчитането на целта на влизане в страната в рамките на член 6, параграф 1.

83. В този смисъл с оглед на съдържанието и целта на Споразумението за асоцииране обаче не са налице основания за друго разбиране на понятието, отклоняващо се от понятието „работник“ по член 39 ЕО, за разлика от случая при влизането в страната с цел следване. По-скоро започването на дейност като лице „au pair“ само по себе си вече представлява започване на трудова дейност. Както вече бе посочено, в решенията си по делата Kurz и Günaydin във връзка с отношение по обучение и придобиването на чуждестранен професионален опит в концерна-майка Съдът е изтъкнал, че определена мотивация за започване на тази трудова дейност не може да влияе върху квалификацията като работник в рамките на член 6. Така че обстоятелството, че пребиваването в качество на лице „au pair“ трябва да спомогне за придобиване тъкмо на културен опит и задълбочаване на езиковите познания, не може да влияе върху квалификацията като работник.

2. Лица „au pair“

82. В заключение трябва да се даде отговор на въпроса дали и при влизане в страната с цел започване на работа като лице „au pair“, която, както бе посочено по-горе, в частност често пъти ще изпълнява условията на понятието „работник“ по смисъла на член 39 ЕО, трябва да се извършва телеологично ограничение в рамките на понятието „работник“ на член 6, параграф 1 от Решение 1/80.

84. Няма основание за опасения, че с оглед на разпоредбата на член 6, параграф 1 от Решение 1/80 евентуални времеви ограничения на „au pair“ отношенията най-много до една година, инициирани с горепосочената квалификация от държавите-членки, ще имат отрицателно отражение върху поставения като цел от Споразумението за асоцииране културен обмен, тъй като съгласно самата основна концепция на идеята за „au pair“ целите, свързани с пребиваване на основание „au pair“, обикновено се постигат в рамките на ограничено до една година пребиваване.

Е — *Междинно заключение*

85. Турски гражданин, който е влязъл в държава-членка с цел следване и упражнява странична трудова дейност за финансиране на следването си, не попада в приложното поле на член 6, параграф 1 от Решение 1/80. Противно на това, влизането в страната за започване на трудова дейност като лице „au pair“ не води до отричане на приложното поле на член 6, параграф 1.

## VI — Заключение

86. Предвид гореизложените съображения предлагам на Съда да предостави на Court of Appeal следния отговор:

„1. Турски гражданин, на когото е предоставено разрешение за влизане в държава-членка за започване на работа като лице „au pair“, е на редовния пазар на труда и попада в приложното поле на член 6, параграф 1 от Решение 1/80, ако извършва фактическа и реална дейност за другиго под негово ръководство и получава възнаграждение като насрещна престация.

2. Турски гражданин, на когото е разрешено влизане в държава-членка с цел следване и който наред със следването си упражнява странична трудова дейност, не попада в приложното поле на член 6, параграф 1 от Решение 1/80.“